

Правове регулювання захисту суспільної моралі в мережі

Баранова А. В.

Сумський державний університет, юридичний факультет, кафедра адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки, викладач; аспірант ХарПІДУ НАДУ при Президентові України
alla_baranova@ukr.net

The article discusses the legal aspects of protection of public morality on the Internet. The author offers a consolidation of the regulatory framework of the subjects of online relationships.

ВСТУП

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується кризою моральності, що викликана, на думку українських державних діячів недостатністю зусиль держави та суспільства у сфері морального виховання та оздоровлення нації [1]. Певним чином суспільна моральна криза пов'язана із розвитком технічного прогресу, а також популярністю інформаційних комп'ютерних систем та глобальної мережі Інтернет, тому виникає необхідність створення певних правил, спрямованих у першу чергу на дітей та молоді від насильства, жорстокості та розпусти на телебаченні, радіо та в мережі Інтернет.

ОСНОВНИЙ ТЕКСТ

Правові основи захисту суспільства від розповсюдження продукції, що негативно впливає на суспільну мораль закладені в Законі України «Про захист суспільної моралі» [2]. Проте, особливість інформаційних правовідносин в мережі Інтернет викликає необхідність додаткової регламентації правил поведінки усіх суб'єктів цих відносин. Створення необхідних умов для забезпечення утвердження моральності у суспільстві, недопущення расової й національної ворожнечі, фашизму й неофашизму, неповаги до національних та релігійних святинь, недопущення пропаганди культу насильства, жорстокості й порнографії потребує налагодження співробітництва між уповноваженими органами щодо захисту суспільної моралі та іншими суб'єктами правовідносин в мережі Інтернет.

Розвиток інформаційних технологій, специфіка програмного та технічного забезпечення функціонування глобальної інформаційної мережі визначає різноманітність суб'єктного складу учасників відносин, що виникають з використанням комп'ютерів та Інтернету. Так, існування певного інформаційного контенту в Інтернеті передбачає діяльність по створенню сайту, розміщенню його на певному інформаційному носії, що має постійний доступ до мережі Інтернет, а також діяльність операторів, провайдерів, адміністраторів тощо [3, с. 18]. Проте незважаючи на технічну специфіку, як і будь-які інші суспільні відносини, відносини у мережі Інтернет мають відповідати визнаним у суспільстві моральним принципам. Задля сприяння утвердженню моральності, популяризації ідеології конструктивного соціального діалогу, важливості розвитку всіх інститутів громадянського суспільства, суб'єкти Інтернет-відносин у своїй діяльності мають формувати та популяризувати моральні принципи з метою впровадження та вдосконалення правил добросовісної етичної поведінки. Досягнення поставленої мети передбачає з боку суб'єктів інтернет-комунікацій запровадження в положеннях договору про надання телекомунікаційних та інтернет-послуг між оператором, провайдером, адміністратором, реєстратором та споживачем (реєстрантом) умови про дотримання вимог законодавства у сфері захисту суспільної моралі у якості обов'язкових

істотних умов договору [4, с. 28]. З іншого боку, Національна експертна комісія України з питань захисту суспільної моралі зобов'язана брати участь у формуванні системи забезпечення захисту моральних засад і утвердження здорового способу життя у сфері інформаційної діяльності, освіти та культури, здійсненні заходів, спрямованих на моральне і духовне виховання громадян України, утвердження існуючих духовних і моральних тенденцій.

Крім того, як наголосив, міністр культури України М. Кулиняк, слід звернути увагу на таку сферу культурної діяльності, як розважальні інтерактивні комп'ютерні програми, адже вони на сьогодні є одним з поширених видів масового культурного продукту. Однак заходи держави, спрямовані на захист суспільної моралі у зазначеній сфері, ускладнюються тим, що виробництво і розповсюдження комп'ютерного продукту переважно належить до сфери приватного бізнесу, значна частина якого діє в так званому тіншовому секторі. На жаль, Міністерство культури України не має достатніх повноважень та інструментів контролю щодо виготовлення, розповсюдження розважального програмного забезпечення, зокрема комп'ютерних ігор, та щодо дотримання норм суспільної моралі у їх змісті [5]. Тому, на думку державних діячів, слід вдосконалити нормативну базу контролю за дотриманням суспільної моралі щодо роздрібного продажу та публічного розповсюдження комп'ютерних ігор в Інтернет-клубах, через мобільний зв'язок та визначення вікових обмежень для користування цими іграми.

ВИСНОВКИ

Вирішення питань щодо захисту суспільної моралі потребує тісної співпраці відповідних органів, наділених владними повноваженнями та Інтернет асоціацій (як певних об'єднань фізичних та юридичних осіб), визначаючи пріоритетними найвищі соціальні цінності – людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість та безпеку [6]. Це може бути проведення консультацій, робочих зустрічей, які представляють взаємний інтерес у сфері інтернет-комунікацій та дотримання законодавства про захист суспільної моралі, обмін певною інформацією у рамках двостороннього співробітництва і у контексті розвитку соціального діалогу щодо дотримання принципів і норм законодавства України, а також оперативне реагування на заяви та звернення будь-яких зацікавлених суб'єктів інтернет-відносин. Отже, захист суспільної моралі у глобальній мережі Інтернет може бути здійснений лише за умови тісної співпраці всіх учасників інтернет-відносин та нормативного закріплення моральних засад суспільства у правових актах.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Васін М. Парламентські слухання про стан моралі: бути чи не бути? / М. Васін. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.irs.in.ua/mv/2011/11/blog_330.
- Про захист суспільної моралі: Закон України від 20.11.2003 № 1296-IV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1296-15>.
- Андреев Б. В. Право и Интернет: Учебное пособие / Б. В. Андреев, Е. А. Вагонова. – М.: ИМПЭ имени А.С.Грибоедова, 2001. – 26 с.
- Припхан І. І. Право на приватність персоналізованої інформації та захист суспільної моралі / І. І. Припхан // Університетські наукові записки. Часопис Хмельницького університету управління та права. – 2010. – №1. – С. 26-31.
- Матеріали парламентських слухань «Стан суспільної моралі в Україні» 9 листопада 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/publish/article/news_left?art_id=289486&cat_id=46666
- Проект Меморандуму про співробітництво з питань захисту суспільної моралі з Інтернет Асоціацією України / Нормативно-правова база Національної експертної комісії України з питань захисту суспільної моралі. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.moral.gov.ua/documents/1>

